

от рождението на чешкия реформатор Ян Хус (1869), изнася лекции и сказки в българските читалища в Браила и Букурещ, пише и публикува статии и дописки в различни български вестници и списания: "Въсток", "Право", "Народност", "Дунавска зора", "Общ труд", "Периодическото списание"¹³. Приет е за член на основаното в през 1870 г. в Цариград Българско печатарско дружество "Промишление"¹⁴. Съдейства на д-р К. Иречек при подготовката за отпечатване на неговия "Книгопис на новобългарската книжнина 1806-1870" (Виена, 1872). Отхвърля категорично идеята за сливане на БКД с основаното от Любен Каравелов "Дружество за разпространение на полезни знания" в Букурещ и влиза в конфликт с поддръжниците на тази идея (Добри Войников, Сава Мънзов, Христо Ботев, братята Константин и Васил Попович, Скарлат Стратевич) и със самия Каравелов, който от страниците на в. "Свобода" ("Независимост") подема трайна кампания срещу него и го обявява дори за "турски шпионин"¹⁵. През август 1872 г. Общото събрание на БКД го отстранява от длъжността "деловодител" и на следната 1873 г. той се установява в Болград (Бесарабия), където печели конкурс, обявен от румънското Министерство на образованието, и заема поста преподавател ("професор") в Катедрата по славянски и български език и литература в Болградската гимназия (лицей) "Св. св. Кирил и Методий" (1873-79)¹⁶. На 14 ноември 1876 г. сключва брак с Олимпиада Войникова - дъщеря на Иван Т. Войников († 1879), родом от Шумен, преселник в Бесарабия¹⁷. В периода на Временното руско управление (1878-79) В. Д. Стоянов е назначен за вицегубернатор на Варна. През 1880 г. се установява за постоянно в София - столицата на Княжество България (живее на ул. "Патриарх Евтимий", № 3), където последователно или по съвместителство заема длъжностите държавен комисар по настаняване на бежанците в Източна България (1880), главен секретар на Министерството на народното просвещение, главен училищен инспектор за Източна България (1881), член на Държавния съвет (1882), директор на Народната библиотека и Етнографския музей в София (1884-94), подпредседател на БКД (1884-98) и редактор на неговото "Периодическо списание" (1882-84, 1887-98), член на Учебния съвет на МНП, директор на Софийската девическа гимназия, преподавател по етнография във Военното училище, началник на канцеларията на Народното събрание¹⁸.

Въпреки че със своето семейство (родители, братя и сестри), с родствениците си по права и сребрена линия (първи, втори и по-далечни братовчеди) в